

POPLAVA DUNAVA 1965. GODINE – POGLED S HRVATSKE STRANE

THE DANUBE FLOOD OF 1965 - THE CROATIAN PERSPECTIVE

Hrvoje PAVIĆ

Centar za podunavske studije
Center for Danube Studies
Erdut, Ulica braće Radić 1
pavichrvoje@gmail.com

Received/Primljeno: 12.12.2021.

Accepted/Prihvaćeno: 30.12.2021.

Original scientific paper/Izvorni znanstveni rad

UDK / UDC: 556.166(497.543)"1965"(091)

556.166(497.544)"1965"(091)

070.431(497.54)"1965"

Sažetak

Dunav svojim tokom povezuje srednju i jugoistočnu Europu. Tijekom povijesti Dunav je bio prometna i gospodarska žila kucavica Europe. Često su se događale izvanredne situacije čije posljedice baštini i danas. Izvanredne posljedice vezane uz rijeke su svakako i poplave. Dunav je često plavio plodnu europsku nizinu, a ponekad i gradove na obali. Visoki vodostaj Dunava uvjetovan je topljenjem snijega u Alpama, kišom te visokim vodostajima pritoka.

Tijekom proljeća i ranog ljeta 1965. godine vodostaj Dunava bio je visok cijelim tokom i prouzročio je velike štete na poplavljenom području. Ovaj rad bavi se poplavom Dunava 1965. godine u hrvatskom Podunavlju. Poplavom je bilo obuhvaćeno područje Baranje, Vukovara i okolice te područje Osijeka. Područje Baranje, koje je u velikoj mjeri prekriveno močvarnim područjem Kopačkog rita, prvo se našlo na udaru vodenog vala. Na području Baranje najviše je stradala divljač te poljoprivredni kompleksi kombinata Belje. Vukovar, grad na Dunavu, našao se u okruženju Dunava i pritoke Vuke. Osijek iako se nalazi na rijeci Dravi, zbog visokog vodostaja, također je bio poplavljen.

Poplavu 1965. godine možemo dokumentarno pratiti kroz dnevni tisak: Glas Slavonije i Vukovarske novine, kroz osobne ostavštine suvremenika te planove za buduće obrane od poplava. Svaka katastrofa iznjedri nešto dobro, pa tako je i ova poplava iznjedrila rekonstrukciju obaloutvrda i nasipa koji još uvijek uspješno služe obrani od poplava.

Ključne riječi: Dunav, hrvatsko Podunavlje, Vukovar, Baranja, poplava, 1965. godina

Keywords: Danube, Croatian Danube Region, Vukovar, Baranja, flood, 1965.

UVOD

Članak *Poplava Dunava 1965. godine – pogled s hrvatske strane* donosi tijek obrane od poplave Dunava 1965. godine. Dunav, druga najveća europska rijeka, tijekom povijesti predstavljala je prometnu i gospodarsku žilu kucavicu Srednje Europe. Dunav sa 137 kilometara protječe kroz područje Hrvatske točnije kroz hrvatsko Podunavlje. Hrvatskim Podunavljem dominiraju dvije cjeline, prva je Baranja, a druga Vukovar i okolica. Baranja i šire Vukovarsko područje razdvojeni su ušćem Drave u Dunav. Na području Baranje nalazi se Kopački rit, koji je prirodni štit Baranje od poplave.

Većinu visokih voda Dunav kanalizira u ritskim nizinama, no 1965. godine bilo je drugačije Dunav je u nekoliko navrata nabujao i doslovno nosio sve pred sobom cijelim svojim tokom. Poplava 1965. godine ostala je zapamćena kao jedna od najvećih, poplava koje usmjerila razvoj hrvatskog Podunavlja jer su kao posljedica te poplave izgrađeni kvalitetni nasipi – obaloutvrde koje koriste i danas.

Članak je podijeljen u dva dijela, prvi dio donosi *Baranjsku kroniku* u kojoj se na temelju dostupnih izvora donosi prikaz života i obrane od poplave u Baranji 1965. godine. Osim Baranje i Vukovara

i Osijek je bio ugrožen velikom poplavom 1965. godine.¹ Vukovarsko područje zanimljivo jer je Vukovar okružen dvjema rijekama – Dunavom i Vukom te se može rekonstruirati borba čovjeka i vodene stihije u gradu u okružju.

Članak je pripremljen u najvećoj mjeri na temelju novinskih izvještaja o poplavljenom području. Najdetaljnija izvješća donosi Glas Slavonije koji svakodnevno gotovo od početka poplave donosi izvješća s ugroženog područja i Baranje i Vukovara. Također izvješća donose i Vukovarske novine, no kako izlaze samo jednom tjedno pomoću njih je teško pratiti tijek obrane od poplave.

BARANJSKA KRONIKA

U Baranji na potezu nasipa Zmajevac – Kopačevo u dužini 33,5 km proglašeno je stanje redovite obrane od poplava jer je vodostaj Dunava kulminirao u gornjem toku kod Bratislave i Komorana.² Već 8. travnja baranjski nasip popušta na nekoliko mjesta te se čak 15 000 ha nalazi pod vodom u prvom valu najviše su ugrožene površine Lovno-šumskog gospodarstva »Jelen«. Najugroženija je divljač, šumari i lovci obilaze područje čamcima te skupljaju preživjelu divljač.³ Tijekom druge polovice travnja Dunav opada tako da se opasnost od poplave smanjuje te je početkom svibnja zbog ponovnog porasta Dunava ponovno proglašena izvanredna obrana od poplava.⁴

Visoki Dunav najviše je ugrozio divljač koja je spas i hranu potražila na povišenim mjestima. Glas Slavonije prenosi i sljedeću vijest *Iz Erduta primili smo čak informaciju da je nekoliko mještana u blizini stanice primijetilo par vukova.*⁵ Osim Kopačkog rita poplavljena su i sva ritska područja uz Dunav i u Vojvodini, visoki vodostaj također je onemogućio prolazak većih plovila ispod novosadskih mostova.⁶ Kopački rit služi kao svojevrsna prirodna zaštita Baranje od visokih vodostaja, no na nekim mjestima čak i tijekom prvog vala početkom svibnja voda je prodrla i u gospodarske objekte.⁷

Danijel Maratović, direktor Opće vodne zajednice u Osijeku, izvijestio je 17. svibnja da ponovno proglašena izvanredna obrana od poplava na području Baranje zbog nadolazećih visokih vodostaja u Austriji i Mađarskoj. Također je najavio da *Prava opasnost (nastupa) tek za mjesec dana*⁸

Slika 1. Vukovar u okružju Dunava i Vuke (Državni arhiv Vukovar, Urbanističko rješenje prostora uz Vuku)

¹ Hrvoje Pavić, Grad u Dravi – poplava Drave u Osijeku 1965. godine, u: Ekonomska i ekohistorija, vol. XIII., broj 13, Zagreb 2017., str. 63 - 72

² Glas Slavonije, 4. travnja 1965.; 1.

³ Glas Slavonije, 9. travnja 1965.; 1

⁴ Glas Slavonije, 6. svibnja 1965.; 1

⁵ Glas Slavonije, 14. svibnja 1965.; 1

⁶ Glas Slavonije, 15. svibnja 1965.; 3

⁷ Glas Slavonije, 15. svibnja 1965.; 11

⁸ Glas Slavonije, 18. svibnja 1965.; 1

Veliki vodostaji imaju i svoje prednosti, a to je ribolov. Stari ribar iz Kopačeva ulovio je soma teškog 90 kilograma, takva lovina nije viđena od 1943. godine.⁹ Iako je ribolov zabranjen ribiči i dalje borave na ugroženim nasipima.¹⁰

Najugroženija naselja u Baranji su: Zlatna Greda, Tikveš, Podunavlje i Kozjak te područje oko Kopačevskog jezera. Osim općinskog štaba za obranu od poplava u obranu su uključeni i PIK »Belje« i ONC »Košutnjak«. Veliki problem predstavljaju i raskvašeni nasipi koji su na određenim mjestima podlokani Dunavom te na drugu stranu izbijaju izvori koji se moraju lokalizirati i neutralizirati.¹¹

Reporteri Glasa Slavonije su se čamcem uputili iz Bilja prema Apatinu, opisuju Kopačevsko jezero koje je sada nabujalo te ponegdje duboko i do 8 metara. Vodenu stihiju ponegdje nadvisuju samo vrhovi drveća koji služe kao orijentacija ekspediciji koja obilazi šumare i lovce koji na uzvišenim mjestima – sojenicama skrbe o zbrinutoj divljači.¹²

Djeca, bolesnici i starije osobe iz Tikveša, Zlatne Grede, Kozjaka i Podunavlja su izmješteni u Kneževu Vinogradu i Vardarac, a također će biti izmještene i stočarske farme.¹³ Ukupno je evakuirano 1 200 djece, žena i starijih osoba.¹⁴ U mjestu Kopačevo koje se ne nalazi u neposrednoj blizini Dunava, ali je njime povezano ritom, također je u opasnosti 50 kuća. Cestu Osijek – Bilje pripadnici JNA dodatno utvrđuju kako bi je osigurali kao jedinu suhozemnu vezu Osijeka i Baranje.¹⁵ Na navedenoj dionici ceste zbog sigurnosnih razloga brzina osobnih ograničena je na 50 kilometara na sat, a teretnih vozila na 15 kilometara na sat. Promet Bilje – Tikveš u potpunosti je zabranjen.¹⁶

Duž nasipa Zmajevac – Kopačevo pojavljuju se izvori, no oni prema ocjenama stručnjaka ne predstavljaju veću opasnost, također je osigurano 30 tisuća vreća s pijeskom.¹⁷

Stanovništvo Baranje također se mobiliziralo u radovima na izgradnji nasipa. Traktori neprekidno rade na dovoženju zemlje za izgradnju nasipa, kao i na iseljavanju stanovništva s ugroženog područja (ponajviše iz Mirkovca i Tikveša).¹⁸ Na nasipima je svakodnevno angažirano gotovo tisuću ljudi s brojnim vozilima i radio-stanicama.¹⁹ Najkritičnija situacija u Baranji bila je kod Kopačeva i na cesti Osijek – Bilje, štab za obranu odlučio je da Jugoslavenska narodna armija preuzme obranu i čuvanje ceste, a svi muškarci s područja: Bilja, Vardarca, Luga, Batine, Darde, Grabovca, Kneževih Vinograda, Suze, Vardarca i Zmajevca su angažirani na učvršćivanju i povećavanju postojećih nasipa za pola metra.²⁰

Najkritičniji dio Baranje bila je tzv. biljska cesta koja je od početka poplava branjena i učvršćivana kao jedina zemna komunikacija Osijeka s Baranjom. Nadljudskim naporima stanovništva, dobrovoljaca, vojnika i ostalih cesta je sačuvana sve do 28. lipnja kada se voda prelila preko ceste, probila nasip (tj. cestu), te su se na baranjskom području Dunav i Drava povezali u jedinstveno jezero.²¹ Nakon prekida komunikacije biljskom cestom uspostavljena je komunikacija Osijeka s Kopačevom većim riječnim brodom »Osijek«, brod je plovio iznad polja, kuća, šuma i ritova te ponovno povezo Kopačevo s Osijekom.²²

⁹ Glas Slavonije, 23. svibnja 1965.; 2

¹⁰ Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 1

¹¹ Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 1

¹² Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 2

¹³ Glas Slavonije, 27. svibnja 1965.; 1

¹⁴ Glas Slavonije, 28. svibnja 1965.; 1

¹⁵ Glas Slavonije, 27. svibnja 1965.; 1

¹⁶ Glas Slavonije, 28. svibnja 1965.; 3

¹⁷ Glas Slavonije, 28. svibnja 1965.; 1

¹⁸ Glas Slavonije, 29. svibnja 1965.; 3

¹⁹ Glas Slavonije, 1. lipnja 1965.; 1

²⁰ Glas Slavonije, 13. lipnja 1965.; 1

²¹ Glas Slavonije, 28. lipnja 1965.; 1

²² Glas Slavonije, 29. lipnja 1965.; 2

Početak srpnja donio je normalizaciju stanja, rijeke su se počele povlačiti u korita, a stanovnici i predstavnici vlasti su mogli početi s pripremama za povratak u poharana područja. Pomoć Baranji stigla je i s mađarske strane, koja je omogućila medicinsku pomoć te osigurala pomoć u potrebnoj robi.²³

GOSPODARSTVO

Ugroženo gospodarstvo Baranje promatra se kroz prizmu gubitaka velikih poduzeća te kroz prizmu malih proizvođača – samostalnih poljoprivrednika. Stanovnici Kopačeva poznati su kao dugogodišnji opskrbljivači Osijeka sa svježim povrćem tako su i krajem svibnja bez obzira na opasnost od poplava nastavili s obradom povrtnjaka i proizvodnjom povrća.²⁴ Visoki vodostaji i otežano prometovanje prema Osijeku doveli su do poskupljenja na osječkoj tržnici. Uspostavom brodske linije Kopačevo – Osijek tridesetak prodavačica iz Kopačeva početkom srpnja ponudile su svoje poljoprivredne proizvode po značajno nižim cijenama od ostalih prodavača.²⁵

Na području Operativno-naučnog centra »Košutnjak« u Baranji od ukupno 35 000 hektara šumskih i ritskih površina, poplavom je zahvaćeno 27 000 hektara, do 22. svibnja poplava traje već gotovo 60 dana. U najvećoj mjeri ugrožena je jelenska, srneća i ostala divljač, koja se hvata i prevozi na sigurnija područja. Također su ugroženi mladi nasadi topole, kao i 37 hektara rasadnika topole i vrbe. Navode također kako *Od mađarske granice do ušća Drave u Dunav, u dužini od 47 km, pliva 13 000 kubičnih metara trupaca i drveta i 11 000 prostornih metara celuloznog drveta.*²⁶

Kombinat »Belje« – sinonim za Baranju u velikoj mjeri oštećen je poplavom. Ugrožene su i poplavljene oranice, poplavljene tvornice, a također je zaustavljen i dolazak radnika na posao. Troškovi evakuacije stanovništva i stoke do kraja svibnja iznosili su oko 500 milijuna dinara, do tada je evakuirano 3 000 goveda i 2 000 svinja. Belje će prema tadašnjim procjenama zabilježiti 3 milijarde štete na 10 000 hektara zemljišta, a najveću štetu pretrpjet će ONC »Košutnjak«.²⁷

Baranja je osim s dunavske poplavom bila ugrožena i s dravske strane. Desetak kilometara uzvodno od Osijeka, nedaleko farme Topolik Drava je probila glavni obrambeni nasip. Probojem su ugrožene beljske ekonomije Pijeskovi, Brod i Topolik, također su ugroženi i niži dijelovi Darde, Jagodnjaka i Bolmana. Ovaj proboj nasipa omogućio je kratkotrajnu stagnaciju vodostaja Drave kod Osijeka.²⁸

Kraj lipnja nakon početne normalizacije donio je zbog obilne kiše ponovne probleme. Naime, u Mecama probijen je željeznički nasip te je poplavljena peradarska farma Kokingrad.²⁹

VUKOVARSKA KRONIKA

Glas Slavonije već 4. travnja donosi vijest o možebitnoj prijetnji Dunava Vukovaru, 2. travnja visina Dunava kod Vukovara iznosi 495 centimetara, još samo 60 centimetara i središte Vukovara zajedno s tržnicom je poplavljeno. Osim Dunava, Vuka također ugrožava Vukovar. Vuka potisnuta Dunavom poplavljuje vrtove.³⁰ Već 7. travnja poplavljeno je i središte Vukovara (Tržnica i Lenjinovo šetaliste), vrtovi u naselju Priljevo i prometnica prema naselju Lužac te stanovnici na posao odlaze čamcima.³¹ Vukovarske novine prvu vijest o povišenom vodostaju donose 10. travnja s tri fotografije poplavljenog grada i nabujale Vuke.³²

²³ Glas Slavonije, 1. srpnja 1965.; 1

²⁴ Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 5

²⁵ Glas Slavonije, 1. srpnja 1965.; 3

²⁶ Glas Slavonije, 23. svibnja 1965.; 2

²⁷ Glas Slavonije, 29. svibnja 1965.; 1

²⁸ Glas Slavonije, 16. lipnja 1965.; 1

²⁹ Glas Slavonije, 24. lipnja 1965.; 1

³⁰ Glas Slavonije, 4. travnja 1965.; 1.

³¹ Glas Slavonije, 8. travnja 1965.; 1

³² Vukovarske novine, 10. travnja 1965.; 7

Slika 2. Vukovar u okružju Dunava i Vuke (Državni arhiv Vukovar, Urbanističko rješenje prostora uz Vuku)

Tijekom poplave 1965. godine Vukovar biva ugrožen i Dunavom i Vukom jer Dunav višak vode tiska u Vuku, a Vuka je oko naselja Lužac načinila jezero. Stanovnici naselja Lužac odsječeni su od glavne prometnice Vukovar – Borovo te gotovo 400 stanovnika na posao odlazi čamcima. Iako 9. travnja Dunav i Drava opadaju, opasnost i dalje ne jenjava te su i dalje na snazi izvanredno stanje obrane od poplava.³³ Borba protiv poplave tijekom prve polovice travnja donekle je bila u sjeni proslave dvadesete godišnjice oslobođenja Vukovara.³⁴ Tijekom druge polovice travnja ne nalazimo na izvješća o poplavi Vukovara iz Glasa Slavonije što je rezultat stagnacije i opadanja vodostaja. Lužac je početkom svibnja ponovnim plavljenjem Vuke ponovno odvojen od Vukovara, stanovništvo je kao i tijekom prethodnog vala na posao išlo čamcima i skelama. Dunav je zbog visokog vodostaja prijetio cijelim tokom, a posebno je prijetio Vukovaru jer zbog neuređenog ušća Vuke nije bila riješena obrana od poplava.³⁵

Obilježavanje Praznika rada u Vukovaru prošlo je u praćenju povišenog vodostaja Dunava, koji je prijetio i popularnom izletištu na Vučedolu.³⁶ Tijekom travnja i svibnja zabranjen je lov na šarane, no porastom Vuke šarani su često završavali vrtovima Vukovaraca tako su tijekom noći dvojica Vukovaraca uhvaćeni u mreži sa šaranom od 25 kilograma.³⁷

Prvi maksimum Dunava 1965. iznosio je 5. svibnja 560 centimetara, u narednih tjedan dana zabilježen je pad na 523 centimetra (10. svibnja). Iz osječke Vodne zajednice najavljen je porast Dunava u Jugoslaviji zbog vodnog vala koji kreće iz Austrije te su najavljene redovne obrambene mjere od poplava.³⁸ Najavljeno je da će se raditi na osnaživanju postojećih nasipa koji su već ranije ugroženi visokim vodostajem.³⁹

Središte i predgrađe Vukovara ponovno je (18. svibnja) bilo poplavljeno, štab za obranu od elementarnih nepogoda pripremio je evakuaciju stanovništva iz petnaestak poplavljenih kuća. Za evakuaciju osiguran je dovoljan broj kamiona i čamaca, a djelatnici medicinskog centra dezinficirali su i klori-

³³ Glas Slavonije, 10. travnja 1965.; 1

³⁴ Glas Slavonije, 11. travnja 1965.; 16

³⁵ Glas Slavonije, 6. svibnja 1965.; 1

³⁶ Vukovarske novine, 8. svibnja 1965.; 10

³⁷ Vukovarske novine, 23. svibnja 1965.; 7

³⁸ Glas Slavonije, 12. svibnja 1965.; 1

³⁹ Glas Slavonije, 14. svibnja 1965.; 1

Slika 3. Vukovar u okružju Dunava i Vuke (Državni arhiv Vukovar, Urbanističko rješenje prostora uz Vuku)

rali ugrožene bunare.⁴⁰ Vukovarci porastom vode očekuju crni scenarij iz 1950. godine kada je visina Dunava iznosila 620 centimetara, a glavnom ulicom prometalo se čamcima. Vukovarska tržnica, između Lenjinova šetališta, Trga Republike, Ribarske ulice i ušća Vuke u Dunav, 20. svibnja bila je prekrivena s 35 centimetara vode, također su podrumi u zgradama u centru pod vodom. U predgrađu Vukovara u Ulici 8.XII.1944. izlivena rijeka Vuka načinila je jezero promjera oko 6 kilometara. U obrani su angažirani osim članova štaba, grupe vatrogasaca i građana, koji pomažu u izmještanju ugroženih stvari. Također su postavljeni improvizirani mostovi preko ugroženih područja. Osim Vukovara također su ugroženi stanovnici Iloka, Opatovca, Mohova, Šarengrada i Sotina. Dosadašnje štete od poplava procijenjene su na nekoliko milijuna dinara. Najviše je ugroženo poduzeće »Drvopromet« i vukovarska tranzitna luka.⁴¹

Prve žrtve poplave u Vukovaru bili su 12-ogodišnji učenici V. razreda osnovne škole u Vukovaru Petar Simić i Slavko Adamov iz Negoslavaca. Centar Vukovara ugrožen je Dunavom, a predgrađa Vukom. Voda se izlila i na području zvanom Kriva Bara – Budžak II.⁴² Medicinski djelatnici obavljaju preventivno cijepljenje stanovništva tetravakcinom, koja sadrži i cjepivo protiv tifusa, kako bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti.⁴³ Na području Krive Bare – Budžaka poplava je srušila i prvu kuću, građenu čerpićima.⁴⁴

Dunav u Vukovaru ne miruje, 25. svibnja dosegnuo je 639 centimetara, a pod vodom se nalazi 150 kuća. Šest kuća je srušeno, a deset se nalazi u opasnosti, uglavnom su to kuće građene lošijim materijalom.⁴⁵ Voda je doprla u 16 ulica, a poplavljeno je više od 250 kuća. Kako voda dopire tako se organizira i evakuacija.⁴⁶ Rastom Dunava povećava se i broj poplavljenih ulica tako da 27. svibnja već imamo 20 ulica pod vodom, a u nekima dubina iznosi čak i dva metra.⁴⁷

⁴⁰ Glas Slavonije, 19. svibnja 1965.; 1

⁴¹ Glas Slavonije, 21. svibnja 1965.; 1

⁴² Glas Slavonije, 22. svibnja 1965.; 1

⁴³ Glas Slavonije, 22. svibnja 1965.; 3

⁴⁴ Glas Slavonije, 23. svibnja 1965.; 1

⁴⁵ Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 1

⁴⁶ Glas Slavonije, 27. svibnja 1965.; 2

⁴⁷ Glas Slavonije, 28. svibnja 1965.; 1

Krajem svibnja u Vukovaru se štete počinju mjeriti u milijardama dinara. Voda je u ulici Moše Pijade u centru dosegla visinu od 50 centimetara stoga je zaustavljeno prometovanje gradskih autobusa, također je zaustavljen i tranzitni promet preko Vukovara. Do 28. svibnja osiguran je smještaj za 890 obitelji, a 120 obitelji smješteno je kod rođaka, prijatelja ili susjeda. Vukovarski štab donio je odluku o izgradnji pontonskog mosta preko Vuke, a deset čamaca bit će na raspolaganju stanovnicima centra grada.⁴⁸

Vukovarci su osim osiguravanja privremenog smještaja ugroženima, utvrđivanjem nasipa, zauzeti i izgradnjom improviziranih nogostupa. Voda napreduje brzo tako da na području gdje se jučer moglo neometano prolaziti, danas treba čamac i gumene čizme.⁴⁹

Također se u borbu protiv vodene stihije uključila i Jugoslavenska narodna armija. Pripadnici JNA 30. svibnja postavili su pontonski most preko Vuke, kako bi omogućili donekle normalno prometovanje poplavljenim gradom.⁵⁰

Početak lipnja protekao je između dva poplavna vala. U donjem (hrvatskom) dijelu Dunava vodostaj je umjereno opadao dok se na području Austrije i Mađarske vodostaj počeo podizati zbog ubrzanog otapanja snijega u Alpama.⁵¹ Dunav kod Budimpešte 4. lipnja porastao je za 4 centimetra, a dolazak novog (šestog) vodenog vala do Vukovara očekuje se 10. ili 11. lipnja.⁵² U Vukovaru vlada zatišje pred buru, kratka stagnacija donijela je povlačenje vode s dijela prometnica u gradu, no vodeni val koji tih dana dolazi Dunavom Vukovarcima najavljuje nezapamćenu katastrofu.⁵³

Početak lipnja djelomično je poplavljeno 350 zgrada u kojima je stanovalo preko 400 porodica sa oko 3.000 stanovnika. Petnaest kuća je potpuno porušeno, a veći broj zgrada koje se još uvijek nalaze pod vodom bit će neupotrebjive.⁵⁴ Najavljeni val za 11. i 12. lipanj predstavljao je opasnost jer su i Dunav i Drava nekontrolirano rasli, a porast je bio praćen i oborinama duž cijelog toka. Vukovar je ponovno premrežen skelama za lakše kretanje stanovništva.⁵⁵

Dvadesetak kilometara od Vukovara kod Bačkog Novog Sela na vojvođanskoj strani, 10. lipnja, probijen je nasip. Očevici pričaju da se u momentu prodora val visok 15 m uzdigao nad nasip i zatim se slio na vojvođansku stranu ponijevši sa sobom zemlju u širini od 10 m. Dunav je u prvom valu proboja ugrozio gotov 1 500 hektara zemlje. Probijanje nasipa smanjilo je u Vukovaru razinu vode za 7 centimetara, no Dunav je brzo nadošao.⁵⁶ Osim Dunavom i Vukom, stanovništvo je ugroženo i visokim podzemnim vodama koje izbijaju iz šahtova u dvorištima i kućama.⁵⁷

Dunav je također ugrozio i dijelove Aljmaša i Dalja stoga je evakuiran dio stanovništva s ugroženog područja.⁵⁸ Na području Aljmaša najugroženije je područje neposredno uz obalu, Dunav je ondje mještani navode u doba poplave širok gotovo 7 kilometara. Visoka voda razorila je kuće obitelji Štefančić, Mišković, Kaft... U mjestu je aktivan matičar Ivica Tomljenović koji mještane obilazi i veslajući i pješačeći pozivajući ih na cijepljenje protiv tifusa i paratifusa. Do 15. lipnja u Aljmašu je evakuirano 17 obitelji, 30 kuća je poplavljeno, dvije kuće su srušene, a osam kuća samo što nije.⁵⁹ Kratkoročni pad vodostaja kod Vukovara omogućen je pucanjem nasipa na bačkoj strani nasuprot Dalja.⁶⁰

⁴⁸ Glas Slavonije, 29. svibnja 1965.; 1

⁴⁹ Glas Slavonije, 29. svibnja 1965.; 3

⁵⁰ Glas Slavonije, 1. lipnja 1965.; 1

⁵¹ Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁵² Glas Slavonije, 5. lipnja 1965.; 1

⁵³ Glas Slavonije, 9. lipnja 1965.; 1

⁵⁴ Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁵⁵ Glas Slavonije, 11. lipnja 1965.; 1

⁵⁶ Glas Slavonije, 12. lipnja 1965.; 1

⁵⁷ Glas Slavonije, 12. lipnja 1965.; 2

⁵⁸ Glas Slavonije, 15. lipnja 1965.; 1

⁵⁹ Glas Slavonije, 16. lipnja 1965.; 2

⁶⁰ Glas Slavonije, 17. lipnja 1965.; 1

Slika 4. Dalj u poplavi 1965. godine (Zbirka obitelji Orsić, Dalj)

Slika 5. Poplavljeni Vukovar 1965. godine

Zbog visokog vodostaja i poplavljenog središta grada Vukovarom je zabranjeno prometovanje svim vozilima, osim vozila s oznakom štaba. Glavni način prometovanja stanovnika u centru su čamci i skele.⁶¹

Povlačenjem vode omogućena je normalizacija života u Vukovaru, ponovno je uspostavljen autobusni prijevoz, u donedavno poplavljenom Radničkom domu ponovno je počeo s radom restoran, a također je u planu i ponovno otvaranje kina.⁶² Normalizacija je zaustavljena, 22. lipnja, prolomom oblaka koji je srušio neke već poplavom narušene stambene objekte.⁶³ Prolom oblaka pokrenuo je novu bujicu te je u kratkom vremenu središte Vukovara ponovno bilo poplavljeno, voda je 24. lipnja premašila visinu postojećih skela te se središtem više ne može proći nikako osim čamcima.⁶⁴

Početak srpnja donosi stagniranje i pad vodostaja te postupnu normalizaciju života u Vukovaru.

⁶¹ Glas Slavonije, 17. lipnja 1965.; 2

⁶² Glas Slavonije, 22. lipnja 1965.; 3

⁶³ Glas Slavonije, 23. lipnja 1965.; 2

⁶⁴ Glas Slavonije, 25. lipnja 1965.; 1

Zdravstvena zaštita

Vukovarske novine, već 17. travnja, na početku poplave donose upute kako treba koristiti vodu za piće iz poplavljenih bunara te kako treba postupiti prilikom čišćenja bunara klorom kako bi se spriječilo širenje zaraze.⁶⁵

Na poplavljenom području osim direktne ugroze od vode postojala je opasnost od širenja zaraznih bolesti. Stoga je velika briga usmjerea cijepljenju stanovništva. Do kraja svibnja cijepljeno je u Vukovaru 4 800, u Osijeku 1 300 građana, a u Belom Manastiru cijepljenje je u toku. Klorirano je 300 bunara u Osijeku, 300 na području Belog Manastira, a u Vukovaru 200 bunara. Na terenu djeluje deset sanitetsko-epidemioloških ekipa, a u pripravnosti se nalaze još 23 medicinske ekipe.⁶⁶

Zaključeno je da se svi stanovnici cijepi protiv tifusa i paratifusa jer će se voda duže zadržati te će cijepljenje zaustaviti širenje bolesti.⁶⁷ Krajem lipnja procijenjeno je da je potrebno hitno cijepiti 100 000 ljudi, s neposredno ugroženog područja, protiv tifusa, paratifusa, zarazne žutice i dizenterije kako bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti. S područja Baranje 60 000 ljudi (cjelokupno stanovništvo), s područja Osijeka 20 000 ljudi te na području Vukovara i okolice također 20 000 ljudi.⁶⁸

Zbrinjavanje stanovništva

Skupština općine Vukovar stradalim obiteljima dodijelila je beskamatne zajmove u iznosu od 700 000 dinara, besplatno mjesto za gradnju kuće, projekt i oslobođeni su plaćanja komunalnog doprinosa.⁶⁹ Osim zbrinjavanja stanovništva u društvenim prostorima na području Priljeva postavljeno je 50 šatora za privremeni smještaj obitelji.⁷⁰ Vukovaru su u poplavi pomogli stanovnici Doboja s 300 kubika drvene građe iz Osijeka su stigli lijekovi. Radni kolektivi Vinkovaca i Županje obećali su pomoć u visini jednodnevne zarade.

Crveni križ Hrvatske poslao je 200 komada poljskih kreveta, 400 pokrivača, kao i 350 paketa raznog materijala. Kao hitna mjera zbrinjavanje ugroženog stanovništva odlučeno je da se izgradi oko stotinu jednosobnih i dvosobnih stanova s montažnim elementima krovne konstrukcije. Najhitnijim slučajevima sredstva će biti osigurana iz proračunskih rezervi, a ostali će dobiti povoljne kredite za daljnju izgradnju.⁷¹ S izgradnjom dvadeset stanova na Borovskoj cesti počelo se odmah, a počeli su pripremni radovi na izgradnji još dvadeset stanova u Prosinoj ulici.⁷²

Osim Vukovaraca u Vukovaru boravi i 150 obitelji s područja Bača, koji je također ugrožen poplavom. Na sjednici štaba odlučeno je da nastavna godina u nižim razredima završi ranije kako bi se prazne školske zgrade mogle iskoristiti za smještaj obitelji iz poplavljenih krajeva.⁷³ Amatersko kazališta iz Vinkovaca ponudilo je održati dvije priredbe za unesrećeno stanovništvo.⁷⁴ Prema inženjeru Danijelu Maratoviću, direktoru Opće vodne zajednice, na području Vukovara porušeno ili oštećeno je 565 stambenih zgrada i oko 1 000 ostalih objekata.⁷⁵

U Vukovaru osim stambenih objekata ugrožena su i sljedeća poduzeća: »Drvopromet«, »Hidrotehn«, »Bojorad«, »Velepromet«, »Vodovod«, »Elektro-Slavonija«, »Koteks«, »Tekstilac«, konfekcija »Srem« i drugi. Procijenjena šteta iznosi 200 milijuna dinara, najviše je ugrožen »Drvopromet« s procijenjenih

⁶⁵ Vukovarske novine, 17. travnja 1965.; 6

⁶⁶ Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 1

⁶⁷ Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁶⁸ Glas Slavonije, 27. lipnja 1965.; 1

⁶⁹ Glas Slavonije, 23. svibnja 1965.; 1

⁷⁰ Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 1

⁷¹ Glas Slavonije, 2. lipnja 1965.; 1

⁷² Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁷³ Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁷⁴ Glas Slavonije, 5. lipnja 1965.; 1

⁷⁵ Glas Slavonije, 6. lipnja 1965.; 3

140 milijuna dinara.⁷⁶ U nekim privrednim organizacijama proizvodnja je ograničena novo nastalim okolnostima, najugroženije je tekstilno poduzeće »Srem« i trikotažno poduzeće »Tekstilac«.⁷⁷

Opskrba stanovnika tijekom poplavnih dana bila je otežana, gotovo sve trgovine u Vukovaru bile su poplavljene, no čim bi vodostaj počeo opadati trgovine su otvarane bez obzira na vodu u prostoru.⁷⁸ Sredinom lipnja u Vukovaru bilo je evakuirano 400 obitelji gotovo 3 000 stanovnika se nalazilo izvan svojih domova, a ponovno je bilo poplavljeno 20 ulica.⁷⁹

Planovi za izgradnju nasipa

Predsjednik Kotarskog štaba civilne zaštite mr Gojko Prodanić u intervju za Glas Slavonije iznio je planove o izgradnji kanala na potezu Drava – Dunav čime bi dio naselja u Baranji bio zaštićen od vodene stihije. Također treba izraditi elaborat o zaštiti Vukovara, uređenja Dunavske obale kao i regulacije rijeke Vuke. Na dravskom području treba utvrditi nasip u potezu od Osijeka do Donjeg Miholjca.⁸⁰ Općinska skupština Vukovar upućuje zahtjev Izvršnom vijeću za rebalans vezan uz izgradnju obaloutvrde Dunava i Vuke, također su zatražili mogućnost rušenja svih zgrada na Lenjinovom šetalištu.⁸¹ Predsjednik Sabora SR Hrvatske Ivan Krajačić posjetio je 1. lipnja poplavljeno područje te se osim trenutne situacije zanimao za nastavak izgradnje nasipa i obaloutvrda nakon završetka poplave.⁸²

Inženjer Maratović, direktor Opće vodne zajednice dravsko – dunavskog sliva, predlaže završetak 6 kilometara nasipa kod Kopačeva, čime bi se dobilo 18 kilometara obrambenog nasipa za cijelo područje jugoistočne Baranje. Time bi se osiguralo područje Kopačeva, Bilja, Podravlja i Tvrđavice, također bi ovim potezom bilo sačuvana i jedina prometnica (Osijek – Bilje) koja povezuje Baranju sa Slavonijom.⁸³

Epilog poplave

Tijekom razdoblja borbe s vodenom stihijom tijekom travnja, svibnja i lipnja često su iznošene pretpostavke o financijskim razmjerima štete, no za potpuni izračun bilo je potrebno da se vode u potpunosti povuku i time omoguće detaljan plan sanacije poplavljenog područja. Početkom srpnja procijenjena šteta na području Slavonije i Baranje prelazila je 33 milijarde dinara. Tijekom naleta vodene stihije pod vodom se našlo 48 300 hektara površina, od čega 17 000 hektara oranica, a ostalo su činile šumske površine. Srušeno je ili oštećeno 3 000 stambenih objekata, a direktno je ugroženo 16 000 stanovnika. Također je uništeno 80 000 kubnih metara drvne mase, a udavilo se oko 10 000 niske i visoke divljači.⁸⁴

Nastradalima u poplavi bit će omogućeni povoljni krediti za opremanje stambenog prostora, kupovinu ili izgradnju novih kuća na sigurnim lokacijama.⁸⁵ Omladinci organizirani u radne brigade stavili su se na raspolaganje za sanaciju i čišćenje poplavljenog područja.⁸⁶

Tadašnje državno rukovodstvo bilo je aktivno uključeno u praćenje situacije na terenu, političari su često dolazili u Podunavlje i pratili tijek borbe protiv poplava. Predsjednik Josip Broz Tito posjetio je Vukovar i Osijek 4. srpnja te se upoznao sa situacijom i planom sanacije šteta od poplava.⁸⁷ Slika 6.

⁷⁶ Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 1

⁷⁷ Glas Slavonije, 5. lipnja 1965.; 1

⁷⁸ Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1

⁷⁹ Glas Slavonije, 16. lipnja 1965.; 1

⁸⁰ Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 1

⁸¹ Glas Slavonije, 2. lipnja 1965.; 1

⁸² Glas Slavonije, 3. lipnja 1965.; 1

⁸³ Glas Slavonije, 6. lipnja 1965.; 3

⁸⁴ Glas Slavonije, 2. srpnja 1965.; 1

⁸⁵ Glas Slavonije, 3. srpnja 1965.; 3

⁸⁶ Glas Slavonije, 3. srpnja 1965.; 11

⁸⁷ Glas Slavonije, 5. srpnja 1965.; 1

Ostatak Hrvatske i Jugoslavije tijekom srpnja počinje slati pomoć u građevinskom materijalu, ugroženo staro i nemoćno stanovništvo s područja Vukovara zbrinuto je u Novom Sadu i Futogu, djeci je omogućen organizirani odlazak i boravak u Zagrebu i Varaždinu. Radno sposobno stanovništvo upućeno je na sanaciju nasipa u Bačkoj.⁸⁸ Bilo je bitno osigurati adekvatnu opskrbu stanovništva živežnim namirnicama, komunalnim uslugama, a i adekvatnim ugostiteljskim prostorima.⁸⁹

Bilo je bitno krenuti u planiranje za izgradnju novih nasipa te popravak starih nasipa, najbrže se radilo na području Baranje. Još se rijeke u potpunosti nisu povukle u korito, a mađarski stručnjaci na području Draža zabijali su u nasip željezna ojačanja i time osigurali sigurnost branjenog područja.⁹⁰

Velike štete pretrpio je i kombinat »Belje« koji je svojim ekonomskim jedinicama pokrивao područje gotovo cijele Baranje. Mesokombinat u Mecama od 26. lipnja je pod vodom proizvodnja je u potpunosti onemogućena, a radnici su upućeni na druge poslove na saniranju posljedica poplave u kombinatu. Stanovništvu s poplavljenog područja bit će omogućen smještaj u novim naseljima u Dardi, Čemincu i Jagodnjaku, zapravo je poplava označila početak kraja života na baranjskim pustarama.⁹¹

UMJESTO ZAKLJUČKA

Ovo istraživanje donosi kroniku borbe protiv visokih voda Dunava u proljeće i ljeto 1965. godine. Nabujali Dunav tijekom svibnja i lipnja unio je velike promjene u živote stanovnika na njegovim obalama. U kronikama je prikazana borba čovjeka i prirode kao i briga čovjeka za tu istu prirodu. Priroda je plaveći pokazala svoju razornu moć, a s čovjekom je igrala na kartu strpljenja i iznemoglosti tko će se prvi povući čovjek ili Dunav. Stanovništvo je pokazalo veliku solidarnost s ugroženima, dobrovoljno su pomagali na nasipima, Jugoslavenska narodna armija omogućila je korištenje mehanizacije kao pomoć ugroženima za obranu, a također i za sanaciju.

Posljedica ove velike poplave 1965. godine su zasigurno izgradnja kvalitetnijih nasipa te zabrana građenja stambenih objekata na poplavnom području. Poplava je omogućila uklanjanje građevina koje nisu izgrađene sukladno prostornom planu, a tako je i omogućila adekvatno stambeno zbrinjavanje ugroženog stanovništva.

Bez obzira na volju stanovništva ova razorna poplava potvrdila je da obranom od poplava moraju koordinirati državna tijela, koja moraju biti u neprestanoj komunikaciji s okolnim zemljama kako bi se na najbolji mogući način izbjegle teže posljedice.

Tablica 1. Vodostaj Dunava kraj Vukovara 1965. godine

Datum	Visina vodostaja Vukovar	Izvor
2. travnja 1965.	495 cm	Glas Slavonije, 4. travnja 1965.; 1.
6. travanj 1965.	546 cm	Glas Slavonije, 8. travnja 1965.; 1.
7. travnja 1965.	555 cm	Glas Slavonije, 10. travnja 1965.; 1
5. svibnja 1965.	560 cm	Glas Slavonije, 6. svibnja 1965.; 1
7. svibnja 1965.	558 cm	Glas Slavonije, 8. svibnja 1965.; 1
10. svibnja 1965.	523 cm	Glas Slavonije, 12. svibnja 1965.; 1
16. svibnja 1965.	538 cm	Glas Slavonije, 18. svibnja 1965.; 1
18. svibanj 1965.	559 cm	Glas Slavonije, 20. svibnja 1965.; 1
19. svibanj 1965.	573 cm	Glas Slavonije, 21. svibnja 1965.; 1
20. svibnja 1965.	589 cm	Glas Slavonije, 21. svibnja 1965.; 1
21. svibnja 1965.	601 cm	Glas Slavonije, 22. svibnja 1965.; 1
22. svibnja 1965.	613 cm	Glas Slavonije, 23. svibnja 1965.; 1

⁸⁸ Glas Slavonije, 8. srpnja 1965.; 1

⁸⁹ Glas Slavonije, 9. srpnja 1965.; 1

⁹⁰ Glas Slavonije, 13. srpnja 1965.; 1

⁹¹ Glas Slavonije, 11. srpnja 1965.; 3

Datum	Visina vodostaja Vukovar	Izvor
24. svibnja 1965.	630 cm	Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 1
25. svibnja 1965.	639 cm	Glas Slavonije, 26. svibnja 1965.; 1
26. svibnja 1965.	650 cm	Glas Slavonije, 27. svibnja 1965.; 1
27. svibnja 1965.	663 cm	Glas Slavonije, 28. svibnja 1965.; 1
29. svibanj 1965.	685 cm	Glas Slavonije, 30. svibnja 1965.; 1
31. svibanj 1965.	690 cm	Glas Slavonije, 1. lipnja 1965.; 1
2. lipnja 1965.	685 cm	Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1
3. lipnja 1965.	680 cm	Glas Slavonije, 4. lipnja 1965.; 1
4. lipnja 1965.	674 cm	Glas Slavonije, 5. lipnja 1965.; 1
9. lipnja 1965.	678 cm	Glas Slavonije, 10. lipnja 1965.; 1
10. lipnja 1965.	687 cm	Glas Slavonije, 11. lipnja 1965.; 1
11. lipnja 1965.	690 cm	Glas Slavonije, 12. lipnja 1965.; 1
12. lipnja 1965.	702 cm	Glas Slavonije, 13. lipnja 1965.; 1
15. lipnja 1965.	735 cm	Glas Slavonije, 17. lipnja 1965.; 1
16. lipnja 1965.	731 cm	Glas Slavonije, 17. lipnja 1965.; 1
17. lipnja 1965.	708 cm	Glas Slavonije, 18. lipnja 1965.; 1
18. lipnja 1965.	701 cm	Glas Slavonije, 19. lipnja 1965.; 1
20. lipnja 1965.	690 cm	Glas Slavonije, 24. lipnja 1965.; 1
22. lipnja 1965.	738 cm	Glas Slavonije, 23. lipnja 1965.; 1
23. lipnja 1965.	752 cm	Glas Slavonije, 24. lipnja 1965.; 1
24. lipnja 1965.	763 cm	Glas Slavonije, 25. lipnja 1965.; 1
1. srpnja 1965.	763 cm	Glas Slavonije, 2. srpnja 1965.; 1

SUMMARY

The Danube's flow connects the Central and the Southeastern Europe. Throughout history, the Danube was the traffic and agricultural lifeblood of Europe. There were often various situations which we inherited and relive today. Extraordinary consequence connected to rivers is definitely flooding. The river Danube has often flooded the European plains and sometimes even the coastal towns. The water level of the Danube was influenced by the Alps' melting snow, rain and high water levels of the river's tributaries.

During spring and early summer of 1965, the entire Danube's water levels were high which caused great damage on the flooded areas. This paper deals in the Danube's flooding of 1965 in the Croatian Danube Region. The flooding covered Baranja, Vukovar, Osijek and the surrounding areas. Baranja, which is mostly covered in swampland of the Kopački rit, was the first to be hit by the great flood. The wildlife and the agricultural building complexes of Belje badly suffered because of the flood. Vukovar was surrounded by the Danube and its tributary Vuka. Also, badly flooded because of the high water levels, was Osijek, a town on the river Drava.

The flooding of the 1965 was documented in the *Glas Slavonije* and *Vukovarske novine* newspapers, through personal belongings of the people who lived through it and through the various plans for defence from future floods. Every disaster begets something good and useful and so has this flood – the complete reconstruction of the embankment dams which still, to this day, hold up well against any flood.

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

Izabrani primjeri poplava u srednjoj i
jugoistočnoj Europi (19. – 21. stoljeće)
Selected examples of floods in central and southeast Europe
(19th-21st century)

Volumen XVII. / Broj 17
Zagreb – Samobor 2021.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnik / Co-publisher:

Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb, Hrvatska
www.ffzg.unizg.hr; <http://ckhis.ffzg.unizg.hr/>

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin,
Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute, Žiga Zwitter

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić – president/predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Sorbonne-Paris, Francuska*), Marija Benić Penava (*Dubrovnik*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Auckland, New Zealand*), Ljiljana Dobrovšak (*Zagreb*), Goran Đurđević (*Požega*), Josip Faričić (*Zadar*), Borna Fürst Bjeliš (*Zagreb*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordana Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Honolulu, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*), Matija Zorn (*Ljubljana*), Ivana Žebec Šilj (*Zagreb*)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Domagoj Tončinić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2021.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Print supported by Ministry of science and education of Republic of Croatia

Na naslovnici / Cover:

Poplavljeni Vukovar 1965. godine

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA

Društvo za hrvatsku
ekonomsku povijest
i ekohistoriju

Meridijani
IZDAVAČKA KUĆA

Tiskano u Hrvatskoj – prosinac, 2021.